T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/199
KARAR NO : 2021/248
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: 4703 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ürünlerin "piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertaraf edilmesine v.s." ilişkin olarak verilen karar hakkında ayrıca idari yargı yerinde dava açılmış olsa dahi, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M.Kablo San. ve Tic. A. Ş.
Vekili : Av. F.S.
Davalı : İstanbul Valiliği
Vekili : Av. E.G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. İstanbul Valiliği İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğünün 28/11/2019 tarihli ve 94161180-858-E.814096 sayılı idari yaptırım kararı ile, davacı firmada yapılan denetim sırasında firma tarafından piyasaya sunulan Ş. Marka 2x0.75 Bitişik Kordon CCA model kablo adlı üründen numune alınarak test ve muayenesi yaptırılan ürünlerin test raporunun incelenmesi sonucu, ürünlerde güvensizlik tespit edildiğinden bahisle,4703 sayılı Kanun'un 5. maddesine aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 11. maddesinde belirtilen önlemlerin alınmasına, 12. maddesinin birinci fıkrası (b) bendi uyarınca davacıya 35.000 TL idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

2. Davacı vekili, 4703 sayılı Kanun'un 11. maddesi uyarınca alınan tedbirlerin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açtığını belirterek, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hâkimliği 02/12/2020 tarihli ve D.İş.2020/179 sayılı kararı**ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi uyarınca idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği belirtildiğinden, itiraz edilen kararda hem idari para cezasına, hem de idari işlem niteliğinde bir takım müeyyidelere yer verildiği görüldüğünden başvurunun görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itiraz İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hâkimliğince kesin olarak reddedilmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İstanbul 4. İdare Mahkemesi 25/02/2021 tarihli ve E.2021/179 sayılı kararı**ile, 4703 sayılı Kanun uyarınca uygulanan işlemin, idari para cezası ve idari tedbir niteliğinde yaptırımlar olduğunda duraksama bulunmadığı, söz konusu idari yaptırımların, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde sözü edilen ilgili kanunlarda yer alan tedbirler kapsamında olduğu, ancak 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesi ve 27. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamına giren idari işlemlerden de olmadığı, dolayısıyla, 4703 sayılı Kanun'da kanun yolu gösterilmediği dikkate alındığında, idari tedbir niteliği taşıyan yaptırımlara, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerinin uygulanması gerektiği açıklanarak, davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4703 sayılı Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Üretici, piyasaya sadece güvenli ürünleri arz etmek zorundadır. Teknik düzenlemelere uygun ürünlerin güvenli olduğu kabul edilir. Teknik düzenlemenin bulunmadığı hallerde, ürünün güvenli olup olmadığı; ulusal veya uluslararası standartlara; bunların olmaması halinde ise söz konusu sektördeki

iyi uygulama kodu veya bilim ve teknoloji düzeyi veya tüketicinin güvenliğe ilişkin makul beklentisi dikkate alınarak değerlendirilir."

7. 12. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bu Kanunun; ….. (b) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında on dokuz bin Türk Lirasından yirmi beş bin Türk Lirasına kadar…… idari para cezası uygulanır."

8. *"Ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertarafı"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"İlgili teknik düzenlemeye uygunluğu belgelenmiş olsa dahi, bir ürünün güvenli olmadığına dair kesin belirtilerin bulunması halinde, bu ürünün piyasaya arzı, kontrol yapılıncaya kadar yetkili kuruluşça geçici olarak durdurulur.

Kontrol sonucunda ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, masrafları üretici tarafından karşılanmak üzere, yetkili kuruluş;

a) Ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını,

b) Piyasaya arz edilmiş olan ürünlerin piyasadan toplanmasını,

c) Ürünlerin, güvenli hale getirilmesinin imkânsız olduğu durumlarda, taşıdıkları risklere göre kısmen ya da tamamen bertaraf edilmesini,

d) (Değişik: 18/6/2017-7033/69 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen önlemler ve ürünün içerdiği riskler hakkındaki bilgilerin, üretici tarafından etkili olacak şekilde duyurulmasını, üretici tarafından yapılan duyuru veya duyuru şekli uygun bulunmaz veya yetersiz görülürse, ülke genelinde dağıtımı yapılan iki gazete ile ülke genelinde yayın yapan iki televizyon kanalında ilanı suretiyle risk altındaki kişilere duyurulmasını,

Sağlar.

Risk altındaki kişilerin yerel yayın yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirilmesinin mümkün olduğu durumlarda, bu duyuru yerel basın ve yayın organları yoluyla, risk altındaki kişilerin tespit edilebildiği durumlarda ise bu kişilerin doğrudan bilgilendirilmesi yoluyla yapılır.

(Ek fıkra: 18/6/2017-7033/69 md.) İkinci fıkrada yer alan hükümler, yetkili kuruluş tarafından 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde hazırlanarak yürürlüğe konulan teknik düzenlemede yer alan diğer önlemlerin alınmasını engellemez.

Bu madde kapsamında alınacak önlemler, gerektiğinde Komisyona iletilir."

9. 13. maddesinde, bu idarî para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 23/01/2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'un 496. maddesi ile 13. madde, *"Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir"* şeklinde değiştirilmiş; 5728 sayılı Kanun, 08/02/2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

10. 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

11. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiş;

12. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmıştır.

13. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021

tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

17. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

18. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı;diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

19. Uyuşmazlık Mahkemesince, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

20. Somut olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak *ürünlerin piyasaya arzının yasaklanması, masrafların üreticisi tarafından karşılanmak üzere piyasada bulunan ürünlerin üreticisi tarafından toplanması, güvenli hale getirilmesi mümkün olan ürünlerin tespit edilen uygunsuzluklarının düzeltilerek güvenli hale getirilmesi ve güvenli hale getirildiği kanıtlanmadan piyasaya sunulmaması, güvenli hale getirilemeyen veya getirilmesi mümkün olmayan ürünlerin bertaraf edilmesi, alınacak önlemlere ilişkin bilgilerin risk altındaki kişilere duyurulması amacıyla mevzuata uygun olarak gerekli ilan, duyuru ve çağrıların yapılmasına* da karar verildiği, bu kararın iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı anlaşılmış ise de, ilgili kanununda yer alan idari tedbirler kapsamında bulunan bu yaptırımlara karşı 4703 sayılı Kanun'da kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gözetildiğinde, oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümünde, *ürünlerin piyasaya arzının yasaklanması, masrafların üreticisi tarafından karşılanmak üzere piyasada bulunan ürünlerin üreticisi tarafından toplanması, güvenli hale getirilmesi mümkün olan ürünlerin tespit edilen uygunsuzluklarının düzeltilerek güvenli hale getirilmesi ve güvenli hale getirildiği kanıtlanmadan piyasaya sunulmaması, güvenli hale getirilemeyen veya getirilmesi mümkün olmayan ürünlerin bertaraf edilmesi, alınacak önlemlere ilişkin bilgilerin risk altındaki kişilere duyurulması amacıyla mevzuata uygun olarak gerekli ilan, duyuru ve çağrıların yapılmasına* ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde açılan davanın bir öneminin bulunmadığı, davanın adli yargı yerinde görüleceği açıktır.

21. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

22. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

23. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

24. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4703 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari yaptırım kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 4. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 02/12/2020 tarihli ve D.İş No.2020/179 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 4. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 02/12/2020 tarihli ve D.İş No.2020/179 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz	Şükrü	Mehmet	Birol
AKINCI	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN